

Amb el lema “*Salut mental per a tothom: Major inversió, major accés. Per a qualsevol persona, en qualsevol lloc*”, hem celebrat el Dia Mundial de la Salut Mental amb una taula rodona per exigir polítiques públiques en salut mental

Salut Mental Catalunya demana més inversió i major coordinació per pal·liar els efectes de la pandèmia en la salut mental

- **La taula rodona ha posat de relleu els efectes de la pandèmia en la salut mental i la necessitat urgent d’invertir recursos per pal·liar-los.**
- **Es reclama una aposta en recursos comunitaris que inclogui el suport i el reconeixement al teixit associatiu.**
- **Insisteix que cal no oblidar les persones que ja patien problemes de salut mental previs a la pandèmia per tal que repreguin la seva recuperació.**
- **Es demana coordinació dels diferents departaments per crear polítiques públiques de salut mental integrades per cobrir tots els àmbits de la persona.**
- **Exigeix posar la persona al centre i garantir l’acompanyament per evitar la bretxa digital del 24% que ha deixat persones sense atenció.**
- **Demana a l’administració treballar junts per aprofitar els recursos europeus del Next Generation EU i generar un projecte de millora de l’atenció a les persones en salut mental.**

Barcelona, 8 d’octubre 2020. En el marc de la celebració del Dia Mundial de la Salut Mental, que aquest 2020 ha estat en *streaming* i ha convocat més de 400 persones virtualment, Salut Mental Catalunya (SMC) ha celebrat una taula rodona per demanar als responsables de Salut i Afers Socials en salut mental del país, quins plans d’actuació immediata i a futur hi ha previstos per tal de pal·liar els efectes que la pandèmia està tenint i tindrà per a la ciutadania del nostre país.

L’esdeveniment, celebrat al Col·legi de Periodistes de Catalunya i conduït per la periodista especialitzada en salut, Marta Espar, ha comptat amb la participació de la consellera de Salut, **Alba Vergés**, el secretari d’Afers Socials i Famílies, **Francesc Iglesias**, i **Magda Casamitjana**, directora del programa d’abordatge intensiu i integral de casos de salut mental d’alta complexitat del Departament de Salut, a més d’**Israel Molinero**, **Xavier Trabado**, **Mercè Torrentallé** i **Vicenç Mateo**, com a representants de la Federació Salut Mental Catalunya i el teixit associatiu.

Amb el lema “***Salut mental per a tothom: Major inversió, major accés. Per a qualsevol persona, en qualsevol lloc***”, la reclamació de SMC s’emmarca en les advertències de l’ONU que recomana accions urgents per afrontar la pandèmia: un

enfocament de la salut mental des d'una vessant comunitària i la creació de més recursos, tan per atendre les urgències com les demandes de llarg recorregut.

L'inici de l'acte ha estat marcat per una repassada de la situació de la salut mental després de la Covid-19, així com l'estat actual del sector de la salut mental en les polítiques públiques, de la mà de **Xavier Trabado**, membre de la junta de la Federació Salut Mental Catalunya i de la Taula del Tercer Sector, que ha recordat com la pandèmia de la Covid-19, així com altres crisis passades, posen de relleu reiteradament la fragilitat de l'atenció a la salut mental, un sector molt poc reconegut i que requereix un abordatge immediat i des de tots els departaments. Ha reiterat també que la cartera de serveis socials en salut mental està molt lluny del que necessiten les persones i, tot i que s'estan produint avanços molt petits des de fa anys, no són suficients.

Així mateix, Trabado s'ha referit al pla europeu Next Generation EU, que posa a disposició de l'Estat espanyol 140.000 milions d'euros del fons de recuperació, i ha demanat al Departament de Salut i a la Secretaria d'Afers Socials i Famílies que treballin conjuntament amb les entitats de salut mental per aprofitar aquests recursos europeus i generar un projecte de millora de l'atenció a les persones, que generi recursos de suport comunitari i que inclogui la seva digitalització.

En la seva intervenció, **Alba Vergés**, consellera de Salut de la Generalitat de Catalunya, ha agraït el compromís i esforç del teixit associatiu de la salut mental que s'ha readaptat per seguir atenent les persones durant la pandèmia. A més, s'ha compromès a engegar, al mes de novembre, un pla de reconversió de les 2.400 places de la mitja i llarga estada psiquiàtrica, per adaptar-les al model comunitari, tal com fa anys que reclama el moviment associatiu de salut mental. Així mateix, la Consellera s'ha interessat per la proposta de fer un projecte conjunt en el marc del pla europeu Next Generation EU.

Israel Molinero, membre de la junta de la Federació Salut Mental Catalunya, ha definit com a "molt greu" la situació d'invisibilitat del sector de la salut mental i ha insistit en la manca de recursos i apostes decidides per afrontar les conseqüències en la salut mental de la població, que la Covid-19 ha evidenciat, però que existeixen des de fa massa temps. Tot i així, celebra el recent compromís d'Afers Socials i Famílies d'incorporar alguns dels dispositius pilots del projecte Activa't per la salut mental en la cartera de serveis.

Molinero ha recordat que "les associacions han sigut una xarxa que ens ha salvat d'una caiguda més forta, i ara toca donar-los el suport i reconeixement que es mereixen", i apostar per un model de salut mental comunitària amb el finançament adequat per millorar la prevenció i actuar amb rapidesa, doncs "l'impacte de la pandèmia i les seves conseqüències en la crisi econòmica afectarà, i molt, a la salut mental de les persones".

També ha aprofitat per recordar que la pandèmia de la Covid-19 ha empitjorat encara més la situació dels infants i joves amb necessitats educatives especials i ha evidenciat que "cal posar-se les piles per treballar per l'educació inclusiva". Per últim, ha destacat la importància de treballar contra l'estigma, doncs és la primera barrera per demanar ajuda.

En representació de les associacions, **Vicenç Mateo**, president de l'Associació per la Salut Mental del Baix Llobregat Nord, activista i testimoni familiar d'una persona amb

problemàtica de salut mental, ha explicat que des de les associacions s'ha comprovat que moltes persones i famílies s'han sentit soles i aïllades, i han patit angoixa. "On no ha arribat el sistema sociosanitari ho hem hagut de fer nosaltres, oferint suport i acompanyament. Quan més necessitàvem el suport de la xarxa de salut, és quan ha estat més difícil tenir-lo". Mateo ha recalcat que un treball coordinat entre la xarxa sanitària i els serveis i suports que ofereixen les entitats facilitaria que les persones amb problemes de salut mental no es desvincuessin del seu procés de recuperació.

En aquest sentit, **Àngel Urbina**, president de l'Associació La Muralla Salut Mental de Tarragona, activista i testimoni amb experiència pròpia de salut mental, ha destacat que la bretxa digital que existeix en el col·lectiu de salut mental ha deixat fora de l'atenció un gran nombre de persones aïllades que, a més de no tenir les habilitats o les eines tecnològiques adients, es trobaven soles a casa o a les residències. "En el moment que més necessitàvem el suport, va ser quan més difícil era aconseguir-lo". I ha afegit: "les entitats de salut mental trebalem per a que les persones prenguin les regnes de la seva recuperació que, després del confinament per la Covid-19 i el distanciament social, ha quedat aturada".

Magda Casamitjana, directora del programa d'abordatge intensiu i integral de casos de salut mental d'alta complexitat del Departament de Salut, ha reclamat una política de salut mental integrada, "crear un referent de salut mental en cada secretaria, és a dir, crear un pla que pugui coordinar-se amb tots els àmbits de la vida d'una persona, amb polítiques públiques que no vagin per separat sinó que abordin tots els aspectes de la vida de les persones". També ha demanat "la creació d'una Agència Catalana de Salut Mental amb un pressupost propi que permeti una millor coordinació entre tothom".

Per la seva banda, **Francesc Iglesias**, secretari d'Afers Socials i Famílies del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, ha indicat que cal impulsar l'àmbit de la salut mental des del seu Departament, per tal de proporcionar referents més clars i espais de treball conjunts. Ha apostat també per reforçar el suport a projectes de salut mental de les entitats i introduir-ne de nous. També ha explicat la necessitat de treballar per la salut mental des dels serveis socials i de reforçar l'atenció primària des d'aquesta mirada, per la qual cosa ha demanat comptar amb el suport del teixit associatiu.

El manifest d'aquest any, llegit per **Mercè Torrentallé**, presidenta de l'Associació Salut Mental La Noguera, ha posat damunt la taula les necessitats urgents del moviment associatiu de persones amb problemes de salut mental i les seves famílies, i ha demanat "una aposta global, ferma i decidida que situï la **salut mental i les persones al centre de les polítiques públiques** i permeti atendre de forma adient a la ciutadania". I ha exigint l'impuls, la inversió i el desenvolupament de programes i accions concretes que estan demostrant que són eficaços per millorar la qualitat de vida de les persones.

Avui hem celebrat el Dia Mundial de la Salut Mental sota unes condicions que no són les que teníem programades a primers d'any, però que ens han posat damunt la taula, d'una manera encara més evident que ens cal reclamar més fort que mai el lema d'enguany de la Federació Mundial de la Salut Mental: "**Salut mental per a tothom: major inversió, major accés. Per a qualsevol persona, en qualsevol lloc**".

Les demandes concretes de Salut Mental Catalunya:

1. Més inversió per un major accés

Durant el mes de maig de 2020, l'OMS, que alertava de l'augment de problemes de salut mental en tot el món derivats de la pandèmia, va fer una crida a tots els països perquè "augmentessin substancialment" les inversions en salut mental.

Cal, per tant, **activar i invertir en propostes i estratègies orientades a l'acció comunitària**. En el context actual on els suports presencials han disminuït de forma significativa i s'ha reduït l'accessibilitat a les persones, és important prioritzar accions comunitàries, que promoguin l'increment de recursos personals i les relacions de cooperació entre les persones i els grups en un determinat territori i àmbit d'actuació. Això permetrà evitar situacions d'exclusió, fer front a la precarietat i garantir els suports adients a les persones més fràgils i vulnerables des d'un punt de vista de suport emocional i de salut mental.

2. Tenim un model fràgil, que cal reforçar i prioritzar

El model de salut mental previ a la pandèmia ja era un model de suport comunitari molt feble, amb iniquitat territorial i amb escassetat de recursos comunitaris i de suport.

Ja no arribàvem a donar cobertura a les necessitats de la ciutadania abans de la Covid-19, per tant l'actual model, amb un impacte major de situacions de salut mental, no podrà donar-hi la resposta que cal. És imprescindible restablir, reforçar i incrementar els suports i serveis de salut mental sanitaris, socials i educatius.

3. Cal reforçar el moviment associatiu i els suport comunitaris

Demanem desplegar estratègies de suport comunitari i el disseny d'un pla, coordinat amb el teixit associatiu, que aporti els recursos necessaris per cobrir les necessitats que es detectin en tots els àmbits.

És imprescindible reforçar la cartera de serveis socials amb la protecció de programes en risc com Clubs Socials, Activa't per la salut mental, Suport a la Llar...

4. Cal cobrir les necessitats actuals i preveure les necessitats futures

Cal planificar una estratègia que permeti donar resposta a les necessitats actuals i les que puguin venir amb els recursos necessaris, adients i des de tots els àmbits: social, sanitari, educatiu i comunitari, posant especial atenció a l'augment de casos d'ansietat entre joves i adolescents. Exigim un pla específic de salut mental que sigui una aposta clara i decidida.

Per a més informació o entrevistes:

Lydia Santín | premsa@salutmental.org | 605 912 718
www.salutmental.org

Documentació d'interès per a periodistes:

Gravació de l'acte 08/10/2020: <https://youtu.be/1kNpQcu14hE>

Nota de premsa: https://www.salutmental.org/wp-content/uploads/2020/10/NdP_DM2020.pdf

Manifest: https://www.salutmental.org/wp-content/uploads/2020/10/MANIFEST_DM_2020.pdf

Dossier Dia Mundial 2020: https://www.salutmental.org/wp-content/uploads/2020/10/dossier_dmsm2020.pdf

Programa Dia Mundial 2020: https://www.salutmental.org/wp-content/uploads/2020/10/dia_mundial_sm_2020_programa-1.pdf

Fotografies per Lluís Ros:

- Taula 1
- Mercè Torrentallé (lectura manifest)
- Taula 2
- Taula 2
- Alba Vergés 2

Infografies

- Infografia 1: pandèmia
- Infografia 2: professionals
- Infografia 3: recursos
- Infografia 4: polítiques
- Infografia 5: acompanyament
- Infografia 6: associacions
- Infografia 7: cura
- Infografia 8: administracions
- Infografia 9: joves i grans
- Infografia salut mental, dret universal
- Infografia salut mental i confinament (1)
- Infografia salut mental i confinament (2)

Informes de la Federació sobre demandes i necessitats de salut mental durant el confinament per la Covid19: 1r: 3 abril | 2n: 12 abril | 3r: 28 abril | 4t: 15 maig | 5è: 14 juny

Recomanacions per [informar sobre salut mental](#) (Obertament)

Dades de la Central de Resultats Salut Mental i addiccions 2017:

http://observatorisalut.gencat.cat/web/.content/minisite/observatorisalut/ossccentralresultats/informes/fixers_estatics/Central_resultats_salut_mental_dades_2017.pdf